

Dr. Musli Vërbani

Bujaria

22

Planprogrami i muslimanit të vogël

Prizreni, 2004

Dr. Musli Vërbani

BUJARIA

22

Kaçanik, 2011

Autor:
Dr. Musli VËRBANI

Titulli:
BUJARIA

Korrektura:
Burim Bunjaku

*Radhitja kompjuterike,
kopertina dhe dizajni grafik*
Mumin Shehu

Botues: **Autori**

Shtypi:
“FokusPrint”

Të drejtën e ribotimit e rezervon autori

BUJARIA

Bujaria është prej cilësive më të lavdëruara tek Zoti i Lartmadhëruar.

Zoti është Bujar dhe Fisnik. Nga Bujaria e Tij furnizohen të gjitha krijesat, nga bujaria e Tij është se i fal mëkatet e robërve të Tij dhe i pranon lutjet e tyre.

Bujaria absolute buron vetëm nga Zoti i Lartmadhëruar.

Bujaria është moral, i cili mbulon të metat, largon fatkeqësitë dhe lehtëson krizat.

Bujari është afër Zotit, afër Xhenetit dhe afër me njerëzit, ndërsa dorështrenguari është larg Zotit, larg Xhenetit dhe larg njerëzve.

Bujaria mund të jetë: bujaria me pasuri dhe bujaria me shpirt.

Çdo cilësi e mirë, nga e cila përfitojnë dhe kanë dobi të tjerët quhet Bujari.

Bujaria e shton respektin e të tjerëve ndaj teje.

Gradë e lartë e bujarisë është fytyra e çelur dhe buzëqeshja.

Njerëzit më bujarë në botë janë ata që dhurojnë dhe japin veten dhe shpirtin e tyre ashtu siç kanë vepruar banorët e Medinës (ensarët) dhe të Mekës (muhaxhirët) kur Muhamedi s.a.v.s. e ka bërë hixhretin.

Të gjithë pejgamberët kanë qenë bujarë, ndërsa bujari më i madh ndër njerëzit është Pejgamberi ynë, Muhamedi s.a.v.s.

Bujaria është shumë llojesh:

- **Bujaria me vetveten.** Këtu kemi të bëjmë atëherë kur njeriu është fisnik me veten e tij, nuk është koprrac, që veten e tij mos ta ushqejë, mos ta veshmbathë dhe mos t'ia plotësojë nevojat vetes së tij.

- **Bujaria me të tjerët.** Këtu kemi të bëjmë me të vepruarit e çdo vepre lavdëruese dhe largimi ndaj çdo vepre të keqe, qoftë me fjalë, qoftë me vepër.

Fisniku i kryen detyrat ndaj Allahut, fal namazin, agjëron ramazanin, jep zekatin, largohet nga të ndaluarat, i vepron ato me të cilat është urdhëruar. Fisniku i kryen edhe detyrat ndaj të tjerëve, p.sh.: i mban lidhjet farefisnore, viziton të sëmurët, e nderon musafirin, e ndihmon të drejtën dhe nuk e përkrah të padrejtën.

FISNIKËRIA E ALLAHUT

Emër i bukur, prej 99 emrave të bukur të Allahut është emri i Zotit El-Kerim-Fisnik.

Në ajetet e para, të cilat i kanë zbritur Pejgamberit s.a.v.s. Zoti i Lartmadhëruar thotë:

“Lexo! Se Zoti yt është më Fisniku!” (El-Alek, 3)

Në ajet tjetër Zoti i Lartmadhëruar thotë:

“O njeri, po ç’të mashtroi ty kundrejt Zotit tënd që është Fisnik, i Cili të krijoi, të përsosi dhe të drejtoi. Të formësoi në formën që Ai dëshiroi!”

(El Infitar, 6-8)

Emri i Zotit, Bujar, Fisnik është se Ai është formëdhënës i të gjitha krijesave. Bujaria absolute buron vetëm nga Zoti i Lartmadhëruar.

FISNIKËRIA NË KUR'AN

Në suretu Ibrahim Zoti i Lartmadhëruar thotë:

“Allahu është Ai që ka krijuar qiejt dhe Tokën; Ai zbret ujin nga qielli e me të jep frutat për t’u ushqyer ju; dhe ju jep juve që të shfrytëzoni anijet për të lundruar me to nëpër dete, me autorizimin e Tij dhe u jep që të shfrytëzoni lumenjtë.” (Ibrahim, 31)

Po ashtu në suretul Hadidë:

“Besoni në Allahun dhe të Dërguarin e Tij dhe shpenzoni nga ato çka Ai ju ka lënë në dispozicion juve, se ata që kanë besuar nga ju dhe kanë shpenzuar, për ta ka shpërblim të madh!” (El-Hadidë, 7)

Në suretul Bekare Zoti i Lartmadhëruar thotë:

“Shembulli i atyre që shpenzojnë pasurinë e tyre në rrugë të Allahut janë si shembulli i atij që mbjell kokërr nga e cila mbijnë shtat kallinj, dhe çdo kalli ka nga njëqind kokrra – Allahu ia shton shpërblimin më tepër atij që do, se Allahu është i Ditur dhe Mirëbërës.” (El-Bekare, 261)

FISNIKËRIA NË SUNET

Pejgamberi s.a.v.s. në shumë hadithe ka treguar për fisnikëri. Pejgamberi s.a.v.s. ka qenë shembull tipik për bujari dhe fisnikëri. Ai jepte dhe shpërndante vazhdimisht. Kur i kërkohej diçka që e kishte gjithmonë e jepte. I donte fisnikët dhe bujarët dhe këshillonte të tjerët për fisnikëri. Prej haditheve të tij po përmendim me sa vijon:

“O bir i Ademit, jep pasuri (të tjerëve) do të të jepet ty.”

(Muttefekun alejhi)

Kur është pyetur Pejgamberi s.a.v.s. se cilat vepra janë më të mirat. Ai është përgjigjur:

“Të ndihmosh me ushqim dhe të përshëndetësh me selam atë të cilin e njeh dhe që nuk e njeh.”

(Muttefekun alejhi)

Muhamedi s.a.v.s. e ka konsideruar plotësim të besimit nderimin e musafirrit kur ka thënë:

“Kush beson në Allahun dhe Ditën e Gjykimit le ta nderojë musafirin.”

(Muttefekun alejhi)

Në një hadith tjetër Pejgamberi s.a.v.s. ka thënë:

“Në çdo mëngjes, kur robërit zgjohen, dy melekë zbresin. Njëri thotë: “O Zoti im, ai që jep shtoja pasurinë”. Ndërsa tjetri thotë: “O Zoti im, atij që nuk jep mos ia shto pasurinë.”

(Muttefekun alejhi)

Pejgamberi s.a.v.s. ka thënë:

“Bujari është afër Zotit, afër Xhenetit dhe afër me njerëzit. Kurse dorështrënguari është larg Zotit, larg Xhenetit dhe larg njerëzve.”

KUR'ANI PËR KOPRRACINË

Koprraci vetëm tubon pasuri, numëron, llogarit, fsheh, nuk tregon, nuk ia jep të drejtën të varfërve, nuk e jep zekatin, ankohet me skamje. Për ta Zoti i Lartmadhëruar thotë:

“Mos të mendojnë se ata që bëjnë koprraci me çfarë u ka dhënë Allahu nga mirësitë e Tij se është në dobi të tyre, përkundrazi është në dëm të tyre. Së shpejti gjërat, për të cilat janë treguar dorështrënguar do t’u lidhen për qafe në Ditën e Kijametit. Allahut i mbesin trashëgim qiejt dhe toka. Allahu e di mirë atë që veproni.”

(Ali Imran)

Koprracia është veti me të cilën nuk kënaqet koprraci vetëm me koprracinë e tij, por dëshiron që edhe të tjerët t’i bëjë koprracë. Për të tillët Zoti i Lartmadhëruar thotë:

“Të cilët vetëm bëjnë koprraci dhe kërkojnë edhe të tjerët të bëjnë koprraci. E kush bëhet koprrac, le ta dijë se Allahu është i Begatshëm, i Lavdishëm.”

(El-Hadidë, 24)

PRANOJENI ISLAMIN

I Dërguari i Allahut, Muhamedi a.s. ka qenë bujar dhe fisnik. Ai ishte i përgatitur që gjithmonë të ofronte ndihmë dhe të jepte. Disa prej njerëzve e kanë përqaftuar Islamin duke përjetuar fisnikërinë dhe bujarinë e Pejgamberit s.a.v.s., pra pasi që Muhamedi a.s. iu ka dhënë atyre. Mirëpo, më vonë pasi që ata i kanë mbushur zemrat e tyre me dritën e Islamit, atëherë i Dërguari i Allahut s.a.v.s. është bërë më i dashur te ta se e tërë pasuria e kësaj bote.

Pejgamberi s.a.v.s. kishte një bagëti delesh. Një njeri, i cili jetonte afër atyre dy brigjeve, kur e sheh duke i kullotur delet aty, i pëlqejnë dhe shkon te i Dërguari i Allahut s.a.v.s. dhe ia kërkon bagëtinë. Pejgamberi s.a.v.s. pa u menduar shumë ia jep.

Ai njeri e merr bagëtinë, gëzohet shumë dhe shkon te populli i tij dhe u thotë atyre: “O populli im! Pranojeni Islamin, se, për Zotin, Pejgamberi s.a.v.s. nuk i frikohet varfërisë, ai është bujar dhe fisnik.

Në lidhje me këtë, Enes bin Maliku ka thënë:

“Nëse një njeri e pranon Islamin vetëm për të përfutur këtë botë, pasi që të bëhet musliman, atëherë Islami i bëhet më i dashur se e tërë bota dhe gjithë çka ka në të.”

(Muslimi)

JUSUFI a.s.

Fisnikëria është cilësi, e cila i përmbledh të gjitha llojet e mirësive. Është e kundërta e koprracisë.

Kur është pyetur Pejgamberi s.a.v.s. se kush është njeriu më fisnik, është përgjigjur: *“Ai, i cili është më i devotshmi.”* Por, kur thonë se ne kemi për qëllim se cili është më fisniku konkretisht. Atëherë Muhamedi s.a.v.s. u thotë:

“Njeriu më fisniku është Jusufi, i dërguari i Allahut, djali i të dërguarit të Allahut, dhe djali i dashamirit të Allahut.”

(Buhariu)

Pejgamberi s.a.v.s. e ka titulluar Jusufin a.s. me titullin “Fisnik” nga shkaku se te ai janë përmbledhur të gjitha virtytet e mira. Pra, prej gradës së pejgamberisë, pastaj diturisë, bukurisë, ndërgjegjes, turpërisë, fisnikërisë, drejtësisë. Ai ka qenë prej atyre që kishte njohuri edhe për këtë botë edhe për botën tjetër. Ka qenë prej lozes së pejgamberëve dhe ka pasur moralin e bukur.

GARA NË TË MIRA

Sahabët janë edukuar në shkollën e Pejgamberit s.a.v.s. Ata gjithmonë kanë garuar në të mira. Mirëpo Ebu Bekri Sidiki gjithmonë ua kalonte.

Një herë Pejgamberi s.a.v.s. kishte kërkuar që ata të jepnin sadaka. Që të gjithë shpejtojnë që ta kryejnë urdhrin e Pejgamberit s.a.v.s. Omer bin Htabi shkon në shtëpinë e tij dhe e merr gjysmën e pasurisë dhe e sjell para të Dërguarit të Allahut s.a.v.s. Ai mendon në vetvete se kësaj radhe ia kam kaluar Ebu Bekri Sidikit. Kur e dorëzon, Pejgamberi s.a.v.s. i thotë: “Sa pasuri ke lënë në shtëpinë tënde, për familjen tënde? Ai i thotë: “Gjysmën tjetër.” Pra, aq sa të kam sjell. Pas pak çastesh vjen Ebu Bekri Sidiki dhe e sjell tërë pasurinë e tij dhe ia dorëzon Pejgamberit s.a.v.s.

Pejgamberi s.a.v.s. i thotë: “O Ebu Bekër, sa ke lënë pasuri për familjen tënde?” Ebu Bekri thotë: “Ua kam lënë pasuri Allahun dhe të Dërguarin e tij.” Atëherë Omeri thotë: “Për Zotin, këtij nuk mund t’ia kalojë askush për asgjë (duke pasur për qëllim Ebu Bekri Sidikin).

FISNIKËRIA E OTHMANIT r.a.

Othmanit r.a. është dhëndri i dy bijave të Muhamedit a.s. Ai është halifeja i tretë i drejtë i muslimanëve. Ka qenë tepër bujar dhe fisnik.

Përderisa Muhamedi a.s. ka bërë hixhretin në Medine, atje ishte një pus (burim) me ujë, i cili ishte uji më i miri i Medinës. Pronari i ujit këtë ujë e shiste me të holla. Pejgamberi s.a.v.s. thotë: “Kush mund ta blejë këtë ujë dhe t’u japë muslimanëve falas ujë, që ata të mos blejnë më?” Atëherë shpejton Othmani r.a., e blen ujin i pari dhe e len vakëf për të pirë ujë muslimanët.

Xhamia në Medine, përderisa numri i falësve shtohet, oborrit e kishte të ngushtë. Muhamedi a.s. thotë: “Kush mund ta blejë pronën përreth që të zgjerohet hapësira e oborrit të xhamisë?” Atëherë shpejton Othmani r.a., e blen atë pronë i pari dhe e len vakëf për zgjerimin e oborrit të xhamisë.

Kur Pejgamberi s.a.v.s. nisej për në betejën e Tebukut, muslimanët kishin nevojë për përgatitje luftarake, mirëpo ata ishin të varfër. Muhamedi s.a.v.s. thotë: “*Kush e mobilizon ushtrinë për luftë kur ka nevojë, ai e fiton Xhenetin*”, shpejton Othmani r.a. i pari dhe e mobilizon ushtrinë prej pasurisë së tij.

TREGTIA PROFITABILE

Abdurrahman bin Avfi r.a. ka qenë tregtar i suksesshëm. Me tregti ai ka fituar shumë pasuri, mirëpo me pasurinë e tij ka bërë tregti me Allahun dhe ka fituar shpërblime, sepse ai vazhdimisht jepte në rrugë të Allahut. Ai nuk dëshironte që vëllezërit e tij të mos kenë strehim dhe që të jenë të uritur.

Transmetohet se në kohën e Pejgamberit s.a.v.s. gjysmën e pasurisë së tij e ka dhënë sadaka.

Po ashtu transmetohet se një herë tjetër i ka dhënë pesëqind kuaj në rrugë të Allahut. Një herë tjetër Abdurrahman bin Avfi i ka dhënë pesëqind deve në rrugë të Allahut.

FALJA E BORXHEVE

Kajs bin Seadi r.a. kishte një arë, atë arë ia shet Muavi bin Ebi Sufjanit r.a. për nëntëdhjetë mijë dinarë. Gjysmën e të hollave ua jep si dhuratë njerëzve, ndërsa sa i përket gjysmës tjetër, ai e thërret një banor të Medinës dhe i thotë që të dal nëpër qytet dhe të thërret: “Kush ka nevojë për të holla le të shkoj te Kajs bin Seadi r.a. që të huazojë.” Kajs bin Seadi, çdo njeri që huazonte të holla te ai i regjistronte në një fletëregjistër.

Pas një kohe Seadi sëmuret, mirëpo si i sëmurë nuk e vizitonte asnjë njeri. Atëherë i thotë bashkëshortes së tij: “Përse nuk po më vizitojnë njerëzit?” Ajo i përgjigjet: “Ata kanë turp, pasi që të kanë borxh ty, e ende nuk e kanë larë borxhin.” Atëherë Seadi i merr regjistrat dhe ua dërgon që të gjithëve duke i lajmëruar ata se ua ka falur borxhin.

Të gjithë gëzohen dhe e falënderojnë Seadin për bujarinë dhe fisnikërinë e tij. Nuk kalon një kohë e shkurtë dhe shtëpia e Sead bin Kajsit mbushet me vizitorë.

FISNIKËRIA NË FSHEHTËSI

Qytetarët e Bagdadit zgjoheshin në mëngjes për të kërkuar punë për t'i ushqyer fëmijët e tyre, mirëpo, posa dilnin nga shtëpitë e tyre, kur shohin se në pragun e shtëpisë së tyre gjendeshin kuleta të mbushura me të holla. Ato kuleta ishin vendosur derisa ata ishin duke fjetur. Ata i merrnin të hollat dhe pyesnin veten me habi se prej nga kanë ardhur këto të holla, kush i ka dërguar këto të holla.

Pas një kohe e kuptojnë se Ministri Abasit, Fadil bin Jahja e kishte urdhëruar nëpunësin e tij që në prag të shtëpisë së secilit të varfër të vendoste kuletë të mbushur me të holla. Këtë ai e kishte bërë fshehurazi, ashtu që kjo vepër të ishte me sinqeritet të plotë, vetëm për Allahun, dhe që mos ta shihte askush.

Fadël bin Jahja ka qenë fisnik, sa që vetëm për një natë ka shpenzuar 100 000 dinarë për nevojtarë. Ai tërë buxhetin e verës e shpenzonte për dimër, dhe tërë buxhetin e dimrit e shpenzonte për verë. Të gjithë e donin se, me të vërtetë, ai ishte bujar dhe fisnik.

TË HOLLAT DHE SHTËPINË PO UA DHUROJ

Një njeri i mirë kishte një shtëpi të bukur. Ai me familjen e tij jetonin të lumtur në atë shtëpi. Në atë shtëpi kishte qetësi dhe paqe, secili e nderonte dhe e respektonte njëri-tjetrin. Pas një kohe paraqitet një vështirësi ekonomike, kështu që vendosin ta shesin atë shtëpi. Një blerës lajmërohet për ta blerë atë shtëpi, të cilën e paguan me çmimin e kërkuar.

Blerësi e pranon shtëpinë, vendoset në të. Kur afrohet nata dëgjon një të qarë jashtë shtëpie.

E pyet dikë: “Përse po qanë dikush jashtë?”

I përgjigjet: “Ata janë familja e atij, prej të cilit e ke blerë këtë shtëpi.” “Po përse po qajnë?” Pyeti përsëri.

Ata përgjigjen: “Po ata janë të pikëlluar dhe të mërzhitur për shtëpinë, të cilën e kanë shitur.”

Blerësi kishte qenë njeri shumë bujar dhe fisnik. Ndjen një dhimbje për familjen e shitësit të shtëpisë. Kështu që urdhëron shërbëtorin e tij që të shkojë te ata dhe t’u thotë:

“Të hollat, me të cilat e kam paguar shtëpinë mbani dhe po ashtu këtë shtëpi po jua dhuroj juve.”

FISNIKËRIA DHE TË QAJTURIT

Na ishte njëherë një njeri i pasur, ai ju premtoi shokëve të tij ndihma dhe u ndihmonte, dhe çdo i varfër që i kërkonte ndihmë i ndihmonte. Aq shumë jepte pasuri sa që i harxhohet e tëra. Të varfrit e dinin shtëpinë e tij dhe shkonin vazhdimisht te ai. Një ditë prej ditësh në derën e tij troket dikush në derë. Kur e hapë derën e sheh se ishte një shok i vjetër, i cili kishte ardhur t'i kërkonte të holla. Njeriu e pranon, i ofron pritje dhe ia jep pasurinë e fundit, e cila i kishte mbetur. Ai e falënderon dhe shkon. Pasi që shoku i tij shkon, ky kthehet në shtëpi dhe fillon të qajë. Bashkëshortja e tij e pyet: “Përse po qan? Kishe arsye që të mos i jepje asgjë, a po e sheh se nuk kemi asgjë?!” Ai e shikon bashkëshorten e vet dhe i thotë: “Unë nuk po qajë për të hollat që ia dhashë shokut tim të vjetër, por, po qaj se përse nuk i kam dhënë shokut tim para se ai të vjen në këtë gjendje të vështirë, sa që është ngarkuar me borxhe.”

Pas pak kohe dikush troket në derë. Njeriu mendon se ndokush ka ardhur të kërkojë të holla, mirëpo kur e hapi derën e sheh një polic, i cili i kishte sjell një shumë të madhe të hollash dhe i thotë: “Zotëria im t'i ka dërguar këto të holla që ti të kesh, ashtu që mos ta ndërpresësh bujarinë tënde. I pranoi të hollat, falënderoi Allahun dhe e kuptoi se vërtet Allahu nuk ia humb shpërblimin atij që bën vepra të mira.

PASURIA JOTE DHE PASURIA E HUAJ

Aishja r.a. e kishte prerë një dele. Prej mishit të deles e kishte ndal shpatullën për t'u ushqyer me familje, ndërsa pjesën tjetër ua kishte shpërndarë të tjerëve.

Kur Muhamedi s.a.v.s. e pyet: *“Çfarë ka mbetur prej saj (deles)?”* Ajo i thotë: *“Prej saj ka mbetur vetëm shpatulla.”* Pejgamberi s.a.v.s. i thotë:

“E gjithë delja ka mbetur, përpos shpatullës.” (Tirmidhiu)

Një ditë tjetër, Pejgamberi s.a.v.s. i pyet sahabët:

“Cili prej jush e do më tepër pasurinë e trashëgimtarit të tij, se sa pasurinë e vet personale?”

Ata përgjigjen: *“Çdo njëri prej nesh pasurinë e vet e do më tepër.”* Pejgamberi s.a.v.s. pastaj u thotë:

“Pasuria e tij është ajo që e ka dhënë, ndërsa pasuria e trashëgimtarit të tij është ajo që e ka lënë pas!!” (Buhariu)

ÇKA PËRFITJMË NGA KY LIBËR

Nga ky libër përfundojmë se:

- Bujaria dhe fisnikëria janë prej cilësive të lavdëruara te Zoti i Lartmadhëruar;
- Bujari është afër Zotit dhe afër Xhenetit;
- Bujaria shton respektin e të tjerëve ndaj teje;
- Të gjithë pejgamberët kanë qenë bujarë dhe fisnikë;
- Pejgamberi s.a.v.s. është shembull për fisnikëri dhe bujari;
- Allahu i Lartmadhëruar nuk i do koprracët;
- Bujaria shpërblehet nga Zoti i Lartmadhëruar.

PËRFUNDIM

Të kujtojmë ajetin kur'anor:

“Shembulli i atyre që shpenzojnë pasurinë e tyre në rrugë të Allahut janë si shembulli i atij që mbjell kokërr nga e cila mbijnë shtatë kallinj, dhe çdo kalli ka nga njëqind kokrra – Allahu ia shton shpërblimin më tepër atij që do, se Allahu është i Ditur dhe Mirëbërës.”
(El-Bekare, 261)

Ndërsa, kujtimi është për ata që kanë zemër, që përqendrojnë dëgjimin dhe dëshmojnë me sy të vërtetën.

Ndoshta kjo çka është e shkruar në këtë libër i bën dobi zemrës tënde fëmijë i dashur, e dëgjon veshi yt dhe e dëshmon me tërë qenien tënde atë që është shkruar.